

SZAKMAI FOLYÓIRATOK, HÁLÓZATI HÍRADÓK

A KÖNYVTÁRI FIGYELŐ idei 5. számában folytatja az Országos Könyvtárügyi Tanács által kidolgozott dokumentumok közlését: ezúttal az egyetemi könyvtárak fejlesztésének szakmai irányelveit tette közzé, amelynek munkálatait még az időközben elhunyt *Sallai István*, *Csúry István* és mások alapozták meg. Az irányelvek a tanulmány jellegű bevezető rész után a normatív kérdésekkel foglalkoznak az állományfejlesztéstől kezdve a költségvetésen és a szolgáltatásokon keresztül egészen a szervezeti, az igazgatási és a személyzeti, valamint a pénzügyi fenntartási kívánalmakig, továbbá a számokkal leginkább kifejezhető épület-, berendezési és felszerelési irányzámokig. A Figyelő közli az Országos Széchényi Könyvtár, Könyvtártudományi és Módszertani Központ által összeállított 1981—1985-ös könyvtárügyi kutatási programtervezetet is, hogy a könyvtárosok véleményét mondhassanak a kutatási témákról. Azt is megjegyzi a folyóirat szerkesztősége, hogy a jövőben nem adja közre az újonnan indult kutatások jegyzékét, hanem ezt a *Magyar Könyvtártudományi Szakirodalom Bibliográfiája* (MAKSZAB) című kiadványban publikálja. — Egy perifériálisnak tűnő, de fontos könyvtár típusnak, a tanácsok hivatali szakkönyvtárainak helyzetével és fejlesztésével foglalkozik *Sz. Nagy Lajos* írása, amely a 60-as évek elején felvetődött ötlettől napjainkig követi nyomon az ügyben történeteket. Az ellentmondásos helyzet megoldására a szerző háromlépcsős szervezeti formát javasol, amelynek legmagasabb fokán a megyei könyvtár áll. — Egy matematikai modellre, a többváltozós nominális skálaelemzés ún. MNA modelljére hívja fel a figyelmet két szegedi szerző, *Szentirmai László* és *Galambos Gábor* cikke, amely a modell „működését” a Szegeden dolgozó ipari munkások életkörülményeiről 1979-ben folytatott vizsgálat adatainak segítségével mutatja be. — Igen tanulságos, művelődéspolitikai látókört tágitó cikket írt *Szentmihályi János* a külföldi hungarika-irodalom kurrens feltárásának kérdéseiről, reflexiókat fűzve *Mohor Jenő*nek a folyóirat 1981. évi 2. számában megjelent írásához, pontosabban annak végkövetkeztetéséhez, miszerint a hatvanas évek közepétől tervezett hungarika-dokumentációt, illetve a hetvenes években létező hungarika-bibliográfiát felválthatná a hungarika-információ. A másik vitacikk a Szombathelyi Mesevei Könyvtár fiatal munkatársának, *Kőhökuti Katalinnak* írása a Figyelő 1979/6-os számában *Mohor Jenő* és

Sárdy Péter tollából megjelent dolgozattal foglalkozik („A kulturális és művészeti információ helyzete és perspektívái”).

A TUDOMÁNYOS ÉS MŰSZAKI TÁJÉKOZTATÁS 8—9. (aug.—szept.) összevont számában több nagy, elméleti értékű tanulmány olvasható. *Balázs Sándor* írásában (Faktográfiai tájékoztatás — direkt információ — adatdokumentáció) egyebek között meghatározza a faktográfiaival kapcsolatban legtöbbször használt fogalmakat is. Definíciója szerint *faktográfián* az információk elemzés és értékelés nélküli leírását kell érteni; a *faktográfiai* jelző értelme: a faktográfián — az információk elemzés és értékelés nélküli leírásán — alapuló; a *faktográfiai információ* jelentése: a felhasználói igényeket közvetlenül kielégítő információ; a *faktográfiai tájékoztatás* pedig: a felhasználói igényeket közvetlenül kielégítő információk szolgáltatások. A hagyományos könyvtári tájékoztatástól, a könyvtári referenz-tevékenységtől a számítógépes tájékoztatásig vezető módszerek vizsgálata alapján a szerző azt is hangsúlyozza, hogy a bibliográfiai és a faktográfiai tájékoztatás közötti kapcsolatokat erősíteni kell. — Érdekes módszerkritikai esettanulmány *Száva-Kovács Endrének* Az „Ortega-hipotézis” hivatkozáselemzéses „cáfolata” című munkája. A kétrészesre tervezett cikknek ez az első közleménye a laikusok figyelmére is érdemes olvasmány, mert rendkívül érdekes példákkal bizonyítja, hogy még az olyan, teljesen objektívnek ítélt módszerrel is, mint a citátumelemzés, mennyire vissza lehet élni, ha nem a mennyiségi, hanem a minőségi szempontokat érvényesítő vizsgálati területeken, például a történettudományban és a filozófiában alkalmazzák. (A tanulmány címében szereplő *Ortega-hipotézis* megjelölés a spanyol *Ortega y Gasset*nek a harmincas években megjelent, sokat vitatott könyvére, *A tömegek lázadására* utal.) — Az iparvállalatok differenciált tájékoztatási rendszerének szervezésével foglalkozó cikksorozat második részében a szerző, *Schmél Ferencné* a saját üzemében (A VBKM Transzvil Gyára) 1979-ben végzett felmérés alapján mutatja be a műszaki vezetők tájékoztatói igényeinek kategorizálását, az azonos tájékoztatást igénylő szakemberek csoportba sorolását, ennek matematikai módszereit. Még inkább gyakorlati kérdésekkel foglalkozik a TMT két további cikke: a *Haraszthy Éva—Roboz Péter* szerzőpáros az Országos Műszaki Könyvtár és Do-

kumentációs Központ új retrospektív, párbeszédés (on-line) információkereső szolgáltatásának tíz hónapos szakaszáról ír, a Nemzetközi Nukleáris Információs Rendszer (INIS) adatbázisára alapozott szolgáltatási forma kísérleti üzemelésének tapasztalatairól számol be; *Drexler Tiborné* pedig a szakirodalmi információk terjesztésének nehézségeit, akadályait taglalja *Az ipari kutatási eredmények gyakorlati megvalósulásának gátjai ma Magyarországon* című írásában.

A **KÖNYV ÉS NEVELÉS** című folyóirat rendszeres forgatója az 1981/4-5-ös, összevont szám olvasásakor évek hosszú sora óta először érezhetik azt, hogy nemcsak a gyermek- és ifjúsági irodalom szemléjének szerepére igényt formáló folyóiratot tartanak a kezükben, hanem az iskolai könyvtárügy mindennapjait és távolabbi törekvéseit tükröző, gondjából kivézető utakat kereső, illetve mutató, a könyvtárosok gyakorlati tevékenységét segítő módszertani segédesszéköt és fórumot is. Ez a szám az október végén Tatán rendezett országos tanácskozás jegyében készült (lásd a mostani *Könyvtáros* első cikkeit), s már vezércikke is előrevetíti e konferencia jó szellemét, amikor ilyen figyelmeztetéseket fogalmaz meg: „... az iskolai és a közművelődési könyvtári hálózat szembeállítására, rivalizálása súlyos következményekkel járna mindkét könyvtár számára.” Hasonlóképpen építő szándékúak az *Elmélet és gyakorlat* című rovat közleményei is, amelyek tartalmilag most valóban a rovatba vágnak: például az egyik *A minőség küszöbén* címmel az iskolai könyvtárügy elmúlt tíz évének a számvetését készítette el; a másik hivatalos tájékoztató az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeumnak mint a megyei iskolai könyvtárak koordinációs és módszertani központjának feladatairól; a harmadik az iskolai könyvtárak megyei hálózati központjainak munkájáról, a negyedik az iskolai könyvtári munka módszertani bázisairól szól; az ötödik az iránymutató jellegű írásokra rimelve egy adott város, Ajka példáján a gyakorlatban mutatja be az együttműködést a tanácsi hálózat és az iskolai könyvtárak között, s biztató eredményeit, de megoldatlan problémáit is feltárja a városi iskolai könyvtári ellátó rendszer eddigi működésének. Ha mindehhez még hozzátesszük, hogy tartalmaz cikkeket olvashattunk az általános művelődési központok (komplex művelődési intézmények) könyvtári lehetőségeiről, az általános iskolák állományalakító tevékenységéről, a szakmunkásképző intézetekben mutatkozó tanítási-tanulási gondokról és tennivalókról, a Szolnok megyei általános iskolák hagyó-

mányos anyanyelvi versenyéről, továbbá tanulmányozhattuk az 1980/81-es iskolai könyvtári statisztikákat, amelyek mindhárom iskolatípus legfőbb adatait és mutatószámait tartalmazza, e gazdag tartalomjegyzék alapján talán az is kiszámítható, hogy vagy három korábbi évfolyam szakmai írásainak terjedelmével felérő anyagot közölt ez az egyetlen szám. Bizakodva várjuk a folytatást!

A **KÖNYVTÁRI HÍRADÓ**nak, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár folyóiratának 1981/3-as, júliusi—szeptemberi összevont száma elsősorban nemzetközi ügyekkel és külföldi könyvtári vonatkozásokkal foglalkozik: Ismerteti például a nagyvárosi könyvtárak nemzetközi szervezeté- nek, az INTAMEL-nek Budapesten tartott évi közgyűlését — közölvén az elhangzott üdvözlő beszédeket is —, és részletesen beszámol a Zenei Könyvtárak Nemzetközi Szövetsége (AIBM-IAML), valamint a Hangarchívumok Nemzetközi Szövetsége (IASA) kongresszusáról, amelyet az idén ugyancsak a fővárosunkban tartottak. Ezekről a tanácskozásokról itt nem szólunk, mivel cikk jelenik meg róluk a *Könyvtáros*ban is, csupán azt jegyezzük meg, hogy a zenei könyvtárosok kongresszusát tárgyaló írásban sok hasznos háttérinformáció olvasható a nemzetközi szövetség szervezetről, nagy vállalkozásairól és kiadványairól. — A *Váradi-Sternberg János* ungvári történészprofesszorral készített interjúból a Szovjetunióban folyó meglepően széles körű Szabó Ervin-kutatásokról kap átfogó képet az olvasó. Ezek nemcsak azzal magyarázhatók, hogy Szabó Ervin Ungváron töltötte diákezeit, hanem azzal is, hogy szoros kapcsolatot tartott az orosz munkásmozgalommal. *Zimáné Lengyel Vera* érdekes interjúját a *Kárpáti Igaz Szó*ból vett négy cikk hasonmása hitelesíti. — A *Könyvtári Híradó* külföldi vonatkozású cikksorozatát egy prágai tanulmányúti beszámoló is színesíti: ebben a csehszlovák fővárosban kialakított kerületi könyvtár—fiókkönyvtár rendszer a legtanulságosabb, amelyhez hasonló a Budapesten kialakuló főkönyvtári szervezet is. (Ezzel a témával összefüggésben kissé szomorúan olvastuk a II. kerületi „főkönyvtárról” szóló — egyébként rokonszenves törekvésekről és szakszerű hálózati munkáról beszámoló — írást, mivel a Török utcai „főkönyvtár” pin-céjével és külső raktárhelyiségével együtt sem éri el alapterületileg a 200 négyzetmétert!) Végül egy kis, figyelemfelkeltő írásról kell szólnunk, amely arról számol be, hogy a cikk szerzője a Könyvtártudományi és Módszertani Központ olvasószolgálati tanfolyamán hallott a Tatabányai Megyei Könyvtár által kiadott

Verselemzések bibliográfiája c. kiadványról, amely azonban nem volt meg a kerületi könyvtárakban, csupán a központi könyvtárban lehetett megtalálni egyetlen példányát. A cikkíró könyvtára (a szövegből és a folyóiratból nem állapítható meg, melyik kerületi könyvtár ez) a tatabányai bibliográfiát cédlákokra gépelte és — nagyon helyesen — beépítette elemző katalógusába, majd a több mint ezer cédlából álló gyűjteményt használatra felajánlotta a többi Szabó Ervin Könyvtárnak. A szerző végül azt javasolja mindazoknak, akik a szaktanfolyamokon ilyen, hasznosnak ígérkező segédletre bukkannak, hogy tegyék közkinccsé hasonló leleményüket. A feltehetőleg fiatal könyvtáros ötletét — aki mellesleg ezzel a mondattal kezdte írását: „Régi igazság, hogy nyitott szemmel kell járni” — hadd egészítsük ki egy régi könyvtárosi bölcsességgel: Az sem baj, ha a könyvtáros nemcsak nyitott szemmel jár, hanem időnként olvas is... Például szakirodalmat. És időnként szaklapokat. Mondjuk, a *Könyvtárost* is. Ez ugyanis évek hosszú sora óta szemlézi a megjelent szakirodalmat, 1977-től kezdve pedig teljességre törekedve regisztrálja. Szaktanfolyamra nem mindenki jut el, de a szakirodalmat, a szakfolyóiratokat bárki bármikor felütheti, lapozgathatja...

A PEST MEGYEI KÖNYVTÁROS idejei 1—2., összevont számában az összefoglaló, értékelő számvetések dominálnak. Ezekből kedvező irányzatok bontakoznak ki a megye elmúlt négy-öt évi, illetve a legutóbbi évi fejlődését vizsgálva. A megyei tanács elnökhelvettesének, *dr. Csicsay Ivánnak* beszámolójából például kiderül, hogy 1975 és 1980 között több mint 4400 négyzetméterrel nőtt a tanács könyvtárak alapterülete, 18 ezerrel az olvasók száma, de kiviláglik az is, hogy a megye gazdái nem feledkeztek meg a megoldatlan kérdésekről, a nem teljesített tervekéről sem: ezebek között a Ceglédi Városi-Járási Könyvtár építésének kútha eséséről, a Dél-Pest megyei nagy településgyűrű könyvtári ellátásának fejlesztésében tapasztalható megrekedésről. A jövőre nézve azonban igen biztató az elnökhelvettes két megállapítása: az tudniillik, hogy a megye az iskolák mellett a könyvtárakat tekinti a művelődés legfontosabb alapintézményeinek, másrészt, hogy a könyvtárútvé, az olvasási kultúra fejlesztésének elsőbbséget kell kenne a közművelődésen belül a következő időszakban. Csicsay Iván értékelését jól egészítik ki az 1980. évről készített megyei könyvtári igazgatói mérleg, valamint az ötödik ötéves terv teljesítéséről összeállított, a legfőbb mutatószámokat közlő sta-

tisztika adatai is. Ezek szerint 1980-ban 20 intézmény területe növekedett a megyében, mégpedig 2004 négyzetméterrel. (Ebből a Váci Városi-Járási Könyvtáré 1300 négyzetméter!) A főfoglalkozású könyvtárosok száma 1980-ban 14-gyel, a tervidőszakban 69-cel nőtt! Az olvasók számának növekedési üteme esztendőök óta évi 3—4 százalék. Ahhoz azonban, hogy a megye a korábbi évek elmaradását behozza, csökkenteni kellene az alacsony hatékonyságú könyvtárak jelenlegi 37-es számát. (Ezek közül is a leggyengébbek *Pusztazámor* 3, *Zsámbok* 3,6, *Vácrátót* 4,8, *Sóskút*, *Piliszentiván* 5 százalékos olvasói arányukkal.) Biztató, hogy a VI. ötéves terv időszakában újabb 40—45 intézmény működési feltételeinek javítása várható. — A Pest megyei Könyvtáros többi írásai közül egy az iskolai könyvtárak hálózati központját mutatja be, amelyet a megyei pedagógustovábbképző és a váci gimnázium könyvtárának összehasonlításával hoztak létre, két cikk pedig a gödöllői könyvtárruggyal foglalkozik. Az egyikből — a városi tanács elnökével készített interjúból — például nemcsak a tanácsai könyvtárak feltételeinek lépésről-lépésre történő javítására tett intézkedéseket, ezek eredményeit ismerjük meg, hanem a könyvtárosi munka elismerésének eléggé ritka esetével is találkozunk, nevezetesen azzal, hogy két családos és egy egyedülálló könyvtáros lakást kapott a tanácstól... Általános érdeklődésre tarthat számot a könyvtárközi kölcsönzés Pest megyei tapasztalatairól közzétett elemzés, *Beszinger Erzsébet* módszertani és olvasószolgálati szempontból egyaránt fontos információkat tartalmazó írása is.

A VAS MEGYEI KÖNYVTÁRAK ÉRTESÍTŐJE 1981. évi második számának változatos tartalmából több írás is figyelmet érdemel. A megye általános könyvtári helyzetéről és sajátos gondjairól két összefoglalás ad jó képet: Az 1980 őszen a művelődési minisztérium által lefolytatott felülvizsgálat megállapításai általában elismeréssel szólnak a megye könyvtárügyi teljesítményeiről, javaslatai azonban jelzik a megoldandó problémákat is, például a megyei könyvtár épületbővítésének elodázhatatlanságát, a megyei irányítás átszervezését („mind az általános felügyelet, mind a szakfelügyelet esetében garanciát nyújtson a három könyvtárhálózat egységes irányítására”), a kettős funkciójú iskolai-közművelődési könyvtárak létrehozásának meggyorsítását, a pedagógus továbbképző kabinet könyvtárának felülvizsgálatát a működés és a profil szempontjából, a körzeti könyvtári ellátás helyett néhány helyen a járási

letéti rendszer visszaállítását. A kisközséges megyében az ellátási rendszer kérdései azért is a figyelem középpontjában állnak, mert a községek átlagos népessége 650 fő, 117 településen pedig az 500-at sem éri el a lélekszám. Amint a könyvellátásról szóló cikkből kiderül, a megyei könyvtár különféle módszerekkel próbálja megoldani azt a nehéz feladatot, hogy e kis községek könyvtárai az emelkedő könyvárak ellenére is hozzájussanak a „D”-típusú intézmények számára előírt friss könyvanyaghoz. — A szakszervezeti könyvtárügyet, de az ország egész kulturális színvonalának fejlődését is elsősorban befolyásoló tényező a szocialista brigádtagok művelődése, olvasottsága. Az erről a kérdéstről szóló, elgondolkodtató írás arra hívja fel a figyelmet, hogy az életstílusok változása miatt a brigádok közös művelődése iránti igény csökken, ezért a brigádok közös művelődési törekvéseit ötvözni kell az egyéni kulturálódási törekvésekkel, tehát egyéni művelődési programokra is szükség van. A másik üzemi könyvtári vonatkozású cikk a MÁVAG sárvári üzemszervezetének könyvtárosát, *Scheck Ilonát*

mutatja be, aki 15 évi nem főhivatású könyvtárosi munka után nyugdíjasként is vállalta a könyvtárosságot. — A Szombathelyi fiókkönyvtárainról szóló áttekintés eléggé lehangoló, mert kiderül belőle, hogy még egy ilyen kitűnő központi könyvtárral rendelkező megyei székváros sem tudja a könyvtár „karjait” úgy meghosszabbítani, hogy erőteljes fiókintézményekkel, házilag nélkül fogja át az egész várost: kevés számú fiókjai kicsik, de az új lakótelepeken (Ságvári, Derkovits, Olad) még ilyenek sincsenek. — A megyei könyvtár zeneműtára a közelmúltban volt tízéves, ám nemcsak emiatt érdemes elolvasni a róla szóló két cikket, hanem azért is, mert az egyik a zeneműtárakban oly fontos, de sok helyen még ma sem gyűjtött kották beszerzésével és feltárással foglalkozik, a másik pedig a használó — egy zene tanár — szemével látatja a tárat, és tesz megfontolandó javaslatokat szolgáltatásainak bővítésére. Ez az írás megérdemelné a nagyobb nyilvánosságot is: a megyei napilapban és másutt megfelelő formában jó hírverése lehetne a zeneműtárnak.

KÖNYVTÁRI KIADVÁNYOK

A KÖNYVTÁRI SZEMLE harmadik, 1915-ös évfolyamának hasonmás kiadását 1000 példányban, az Országgyűlési Könyvtár sokszorosításában jelentette meg az Országos Széchényi Könyvtár. Az előző évfolyam faksimile-kiadását gyorsan követő, 1980-as impresszumú, valójában 1981 őszi napvilágot látott kötet három összevont számot (1—3., 4—8., 9—12.) tartalmaz, bennük olyan, maradandó értékű cikkekkel, tanulmányokkal, mint Szabó Ervinnek Az európai kultúrközösség a háború után című írása („... mi azt tartjuk, hogy csak aki tiszteli az ember alkotását, az ember művét, csak az tiszteli magát az élet is.”), Dienes Lászlónak Walter Hofmann könyvtári törekvéseiről írt tanulmánya, Szabó Ervin levele Csűrös Ferenchez, Debrecen közművelődési tanácsnokához, a szerkesztő, Kóhalmi Béla szemléje az an-

gol és a francia háborús irodalomról. Még a hírek között is olyan érdekes, immár könyvtártörténeti fontosságúvá vált eseményekről értesül az olvasó, mint például a szabad polc („nyílt polc”) bevezetése a fővárosi könyvtár ifjúsági fiókjában, a Csontos János lezárása, Csontos János rehabilitálása. (224 l. — 78 Ft)

A DEBRECENI AGRÁRTUDOMÁNYI EGYETEM OKTATÓINAK ÉS KUTATÓINAK SZAKIRODALMI MUNKÁSSÁGA 1969—1978 című bibliográfia, amelyet az egyetem könyvtárának munkatársai állítottak össze Bilincsi Lajos igazgató vezetésével, 770 példányban, sokszorosításban jelent meg az elődintézmény oktatóinak 1953 és 1968 közötti publikációit számba vevő kötet folytatásaként. A 2335 tételes, az egyetem négy nagy szervezeti egységének rendjében,

azon belül tanszékenként, illetve osztályonként tagolt bibliográfia az egyes szerzők munkásságát különválasztva írja le publikációikat, amelyekhez angol nyelvű címfordítást is ad. A szerzői névmutatóval ellátott kiadvány elején az egyetem és a főiskolai karok 1969 és 1978 közötti vezetőinek névsora olvasható. — A DOKTORI ÉRTEKEZÉSEK A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEMEN című bibliográfia az egyetem központi könyvtára által szerkesztett sorozat kilencedik füzeté, amely az 1979—1980-as évek 502 disszertációját veszi számba a korábbi évek szerkesztési elvei alapján, s a kiadványhoz nemcsak névmutatót, hanem igen részletes tárgymutatót is közöl. (1981. 94 l. — soksz.)

A KÖNYVTÁRI RAKTÁROZÁSI TÁBLÁZATOK 7. javított, 1974-es ki-

adását újabb levonatban bocsátotta közre az Országos Széchényi Könyvtár, Könyvtártudományi és Módszertani Központ, illetve a Népművelési Propaganda Iroda. (92 l. 13 Ft — soksz.)

3×1 OLVASÓTÁBOR. MÓDSZEREK ÉS EREDMÉNYEK MÁTRAFÜREDRŐL a címe annak a kiadványnak, amely az 1976 és 1978 közötti három nyáron a Gyöngyösi Városi Járási Könyvtár által 36 hátrányos helyzetű, 10—14 éves tanuló számára szervezett olvasótábor tapasztalatait összegezi. A Nagy Attila szerkesztésében megjelent kötet e 2-2 hetes táborozások céljait, programját, munkamódszereit, történetét és a táborok hatását, a pedagógusok és a szülők körében keltett visszhangját írja le. A szerzők (Bánlaky Pál, Baranyi Imre, Nagy Attila, Villányi Lenke, Varga Csaba, Pápay Zsuzsa, Zombori Ottó, Sass Gyuláné) többnyire rövid, gondolatébresztő írásai és a közölt gazdag dokumentáció — vizsgálati eredmények táblázatai, interjúk — jól érzékeltetik az olvasótáborok légkörét: az elérhető eredményeket, de a gondokat, az esetleges kudarcokat is. (A kiadvány egyik szerzőjének, Varga Csabának cikke jelent meg a Könyvtáros 1980. évi 6. számában a mátrafüredi olvasótáborról „Ami tisztelemmel nem tudunk nyújtani...” címmel). (Országos Széchényi Könyvtár, Könyvtártudományi és Módszertani Központ — Népművelési Propaganda Iroda 1981. 66 l. — 10 Ft)

A HAJDÚ-BIHAR MEGYEI GYERMEKKÖNYVNAPOKRA több ajánló jegyzéket, bibliográfiai röplapot adott ki a Debreceni Megyei Könyvtár. Közülük a legrészletesebb, a legjobban kimunkált a

BARTÓK BÉLÁRól szóló, amely az életrajzi áttekintés után a művészlél életrajzokat, majd Bartók néhány prózai alkotását sorolja fel, végül pedig részletesebb összeállítást közöl a műveiről szóló elemzések, véleményekből, illetve a róla írt versekből. E bibliográfia sokszorosításban jelent meg, ugyanúgy, mint a KITTENBERGER KÁLMÁN 1881—1958, a DEFOE, DANIEL 1660—1731 és az EDISON, THOMAS ALVA 1847—1931 című leprellők. Mindegyik címloldalán arckép is van; a tárgyalt személyt rövid életrajzok mutatják be, majd ajánlott műveik, illetve a róluk szóló életrajzok, emlékezések vagy tanulmányok kis, annotációk nélküli jegyzékei következnek.

SZABADLAPOS KÖNYVTÁRI KALAUZT adott ki az Országos Széchényi Könyvtár, Könyvtártudományi és Módszertani Központ **KÖNYVTÁRTUDOMÁNYI SZAKKÖNYVTÁRÁRÓL**, annak szolgáltatásairól. A szakkönyvtár néhány érdekes különkatalógust (a külföldi könyvtártudományi és informatikai könyvek központi katalógusa; kitüntetett könyvtárosok kartotékja) és különgyűjteményt is bemutat, például az útjelentések, fordítások, szakdolgozatok-disszertációk, a IFLA-dokumentumok, a

fényképek, könyvtárismeretők, aprónyomatványok, lapkvágatok, prospektusok, tájékoztatósi kiadványok, AV-dokumentumok gyűjteményét.

AZ ARADI VÉRTANÚKRÓL 14 portré-fametszetet, Perei Zoltán grafikusművész alkotásait tartalmazó füzetet jelentetett meg 500 számozott példányban — az 1-től 100-ig számozott példányokban a művész aláírásával — a Jászberényi Városi Járási Könyvtár és a Jász Múzeum. Az október 6-ára kiadott füzet Arató Antal bevezetője után könyveket ajánl az 1848—49-es szabadságharcról és az aradi vértanúkról, majd a 14 mártír katonáról készült szabadlapos metszetek következnek (a 14. fametszetet az okt. 25-én kivégzett Kazinczy Lajos emlékére készítette a művész).

A SZIGLIGETI SZÍNHÁZ MŰHELYE 1981—1982. című színházi sorozat első és második köteteként az EMIL ÉS A DETEKTÍVEK (Erich Kästner), valamint a KOLDUSOPERA (Bertolt Brecht—Kurt Weill) szöveggényvének rendezői, illetve ügyelői példányát adta ki a szolnoki színház és a Veszeghy Ferenc Megyei Könyvtár. A 200 példányban sokszorosított Brecht-szöveggényvénél végén a szerzőnek a múról és a színházról szóló néhány írása, valamint bibliográfia is olvasható, a 150 példányban közzétett Kästner-szöveggényvet pedig Walter Trier tíz rajza egészíti ki — bibliográfia nélkül.

MÉDIATÁRI SZAKIRODALOM címmel az Országos Oktatástechnikai Központ (Veszprém) anyagából válogatott 76 tételes jegyzéket állított össze Borján Beatrix, a központ munkatársa. Az annotációk nélküli, szerzői, illetve címek

szerinti betűrendbe rendezett kiadvány több, az iskolai könyvtárak számára fontos közleményről is hírt ad. (1981. 19 l. — soksz.)

VERSRŐL — VERSRE címmel alsó tagozatos gyerekek számára összeállított ajánlójegyzéket adott ki a kaposvári Palmiro Togliatti Megyei Könyvtár. Az 500 példányban kibocsátott, izléses címlapú, szépen sokszorosított jegyzék olyan ünnepekre, illetve eseményekre kínál versválasztékokat az alsó tagozatos nevelőknek, mint ápr. 4., anyák napja, tanévnyitó, évzáró, május 1., november 7., a pedagógus nap, télapó ünnep, újév, továbbá a kulturális szemlékkel, illetve az évszakkal kapcsolatban is bőségesen található verskinlát a füzetben, mégpedig az összeállító, Detrich Istvánné szándéka szerint az első és a második osztályos gyermekek számára, valamint az iskolai tanórákat és a napközi otthoni foglalkozásokat vezető pedagógusok használatára is. (1981. 27 l.)

AZ AMATŐR RÁDIÓZÁS, REPÜLÉS ÉS MODELLEZÉS tárgyköréből összeállított ajánló bibliográfiát közöl az a programfüzet, amelyet az 1981. évi műszaki és közgazdasági könyvnapokra adott ki a Szabolcs-Szatmár megyei Könyvtárak Bizottság és a Móricz Zsigmond Megyei Könyvtár. A Kosztin Sándorné által összeállított annotált jegyzék nemcsak a témába vágó könyveket sorolja fel, hanem válogatást is ad a megyei könyvtár magyar és idegen nyelvű folyóiratanyagából. (19 l. — soksz.)

A NOVEMBER 1-IG A SZERKESZTŐSÉGBE ÉRKEZETT PERIODIKUS KIADVÁNYOK, STATISZTIKAI ADATTÁRAK: Gazdaságpolitikai Tájékoztató 1981/8. sz., augusztus

(Balassi Bálint Megyei Könyvtár, Salgótarján); Gyarapodási jegyzék 1981/2. Orosz nyelvű könyvek, 1981/3. Német nyelvű könyvek (Allami Gorkij Könyvtár); Gyarapodási jegyzék a Szombathelyi Tanárképző Főiskola könyv- és médiatárának nem nyomtatott ismerethordozóiról 1981/1.; Irodalomkutatások. Az általános és a szakkönyvtárakban elvégzett irodalomkutatások jegyzéke. 1981. október (Berzsenyi Dániel Megyei Könyvtár, Szombathely); Könyvtári Tájékoztató 1981/10. sz., október (Nagyközségi és Járási Könyvtár, Edelény); A Központ folyóiratainak jegyzéke 1981—1982 (Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár); Külföldi magyar nyelvű kiadványok. Külföldön magyar nyelven megjelent könyvek és folyóiratcikkek válogatott bibliográfiája. 1981/4. (okt.—dec.) (Országos Széchényi Könyvtár); Külföldön megjelent fontosabb legújabbkori történelmi és politikai művek jegyzéke. 1981. második negyedév (Országgyűlési Könyvtár); Magyar Könyvészet 1978—1979. A Magyarországon megjelent könyvek bibliográfiája 1—3. köt., 1. köt. Szakrendi rész, 2. köt. Szakrendi rész, 3. köt. Mutatók (OSZK); A Magyar Könyvtári Szak-

Bibliográfiája 1981/1. sz., M 26 097—M 26 506 (OSZK KMK); Magyar Közgazdasági Irodalom. Bibliográfia. 1978 ([A] Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem Központi Könyvtára); Magyarország és az UNESCO. Sajtóbibliográfia 1979—1980. (Magyar UNESCO Bizottság — Országgyűlési Könyvtár); Magyar Orvosi Bibliográfia. Bibliographia Medica Hungarica. 1981/1. (Országos Orvostudományi Információs Intézet és Könyvtár); OMKDK Híradó 1981/9. (Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ); Somogy a sajtó tükrében. A megyei könyvtár sajtófigyelője 1981/3. (Palmiro Togliatti Megyei Könyvtár, Kaposvár); Szakszervezeti Szakirodalmi Figyelő. Szakszervezeti mozgalom, népgazdaság, szociálpolitika, közművelődés. 1981/2. ([A] Szakszervezetek Elméleti Kutatóintézete. Dokumentáció); Tájékoztató a külföldi közgazdasági irodalomról. „A”-sorozat. Referátumok 1981/10. sz., „B”-sorozat. Bibliográfia 1981/10. sz. (Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem Központi Könyvtár); Tájékoztató a Vas megyéről szóló irodalomból. 1981. szeptember (Berzsenyi Dániel Megyei Könyvtár, Szombathely); Tájékoztató külföldi szociológiai folyóiratokról. 1981/6., 1981/7. (FSZEK); Új Média. Audiovizuális állománygyarapítási tanácsadó. 1981/4. sz. (Országos Oktatástechnikai Központ, Veszprém); Világszerte. Az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum információs szolgálata. 1981/12., 1981/13., 1981/14. — Településeink könyvtári ellátása 1980 (Heves megye) (Megyei Könyvtár, Eger); A Nógrád megyei tanács közművelődési könyvtári hálózat 5. ötéves tervi statisztikája és a statisztika elemzése (Balassi Bálint Megyei Könyvtár, Salgótarján).

